

تعاون و کشاورزی، سال سوم، شماره ۱۲، زمستان ۱۳۹۳

تحلیل روحیه کارآفرینی مدیران شرکت‌های تعاونی روستایی استان گیلان

ابراهیم نصیری فرد^۱، محمدصادق اللهیاری^{۲*}، زهرا دقیقی ماسوله^۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۴/۱۴ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۹/۱۵

چکیده

هدف اصلی پژوهش حاضر تحلیل روحیه کارآفرینی مدیران شرکت‌های تعاونی روستایی استان گیلان بود. جامعه آماری این پژوهش را مدیران و اعضای هیئت مدیره ۱۷۰ شرکت تعاونی روستایی فعال استان گیلان تشکیل دادند ($N = 1020$). نمونه آماری مورد نیاز براساس جدول حداقل حجم نمونه بارتلت و همکاران (۲۰۰۱)، حدود ۱۷۳ نفر تعیین شد که با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای متناسب با حجم جامعه انتخاب شدند. ابزار اصلی پژوهش پرسش‌نامه بود که روایی صوری آن با نظر استادان و صاحب نظران و پایایی آن با آزمون آلفای کرونباخ (۰/۷۵) تأیید شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها آمار توصیفی (جدول توزیع فراوانی، میانگین و انحراف معیار) و آمار استنباطی (ضرایب همبستگی و آزمون‌های t و F)، با استفاده از نرم‌افزار رایانه‌ای SPSS به کار رفت. نتایج نشان داد ۵۳ درصد پاسخگویان از لحاظ روحیه کارآفرینی در سطح خوب و عالی قرار داشتند. همچنین ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای همچون جنسیت، تمایل به شرکت در دوره‌های آموزشی، سابقه کسب و کار و سابقه مدیریتی مدیران سبب ایجاد اختلاف معناداری در روحیه کارآفرینی آنان شده است.

واژه‌های کلیدی: کارآفرینی، شرکت‌های تعاونی روستایی، روحیه کارآفرینی، استان گیلان

۱. دانش آموخته کارشناسی ارشد مدیریت کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رشت

۲. دانشیار گروه مدیریت کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رشت

E-mail: allahyari@iaurasht.ac.ir

*نویسنده مسؤل

۳. عضو باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رشت

مقدمه

عصر تسلط دولت‌ها بر اجتماعات بشری رو به افول است. اکنون دوران تسلط روحیه کارآفرینی فرارسیده است. در بازارهای پرقابته جهانی، سرمایه‌داری بزرگ کلاسیک به مرور قدرت خود را از دست می‌دهد. فقط کسانی در عرصه‌های بین‌المللی قادر به ادامه حیات اقتصادی-اجتماعی می‌باشند که روحیه کارآفرینی دارند. از این رو در عرصه نوین رقابتی، جامعه‌ای پیشتاز است که مدیران پویا و خلاق و نیز توان‌گردآوری منابع مختلف تولید را داشته باشد و بتواند با کوشش‌های خلاقانه خود به کسب و کار بپردازد و به بیانی، کارآفرین باشد (بهرامزاده و همکاران، ۱۳۸۹).

در مراحل رشد و توسعه‌یافتگی هر کشور، کاهش فقر، افزایش تعادل درآمدی و رفاه جامعه و همچنین کاهش نرخ بیکاری از شاخص‌های مهمی می‌باشند که بهبود آن‌ها نشانه موفقیت بیشتر در اجرای برنامه‌های توسعه است. شرکت‌های تعاونی یکی از مهم‌ترین تشکلهای غیردولتی هستند که موفقیت و مزیت آن‌ها در برنامه‌های کاهش فقر به واسطه خودیاری اعضا، امکانات ویژه و مزیت‌های خاص این تشکلهای در کاهش فقر تحقق می‌یابد و بنابراین، تعاونی‌ها با مشارکت اعضای خود می‌توانند یاری‌رسان دولت به ویژه در امر کاهش فقر، ایجاد خوداشتغالی و افزایش اشتغال‌زایی در جوامع باشند (نجفی، ۱۳۸۸). فقیران جهان عمدتاً در نواحی روستایی کشورهای در حال توسعه به سر می‌برند که از نظر فقر، سوء تغذیه و سواد آسیب‌پذیرترین قشر جمعیت جهان به شمار می‌آیند. رفع معضلات این جمعیت عظیم از طریق برنامه‌ریزی آگاهانه توسعه روستایی امکان‌پذیر است. در این باره به نظر می‌رسد توجه به مقوله تعاون و کارآفرینی^۱ روستایی تا حد زیادی می‌تواند در رفع مشکلات موجود به دولت‌ها یاری برساند و مسیر توسعه ملت‌ها را هموار کند (فاضل بیگی و یآوری، ۱۳۸۸). فعالیت‌های کارآفرینی موتور محرک رشد اقتصادی، بهره‌وری، نوآوری و اشتغال‌زایی شناخته می‌شود. باتوجه به مزایای کارآفرینی، این مقوله در بسیاری از کشورهای در حال توسعه، از جمله ایران، اهمیت بالایی دارد. در دهه گذشته، کارآفرینی به عنوان

یک راه‌حل بالقوه برای مشکلاتی چون عدم بهبود اقتصادی و افزایش نرخ بیکاری مورد توجه قرار گرفته است (Karimi et al., 2013).

جان استوارت میل در سال ۱۸۴۸ معادل انگلیسی Entrepreneur را برای کارآفرین برگزید که به معنای عهده‌دار شدن کار است. وی کارآفرینی را شامل هدایت، نظارت، کنترل و مخاطره‌پذیری می‌داند (اللهیاری و همکاران، ۱۳۸۸)؛ به عبارت دیگر، کارآفرین به طور آگاهانه برای راه‌اندازی کسب و کاری جدید در آینده، که نتایج آن تا حدی نامشخص است و یا امکان دارد هرگز به نتیجه مطلوب دست پیدا نکند، برنامه‌ریزی می‌کند. در این فرایند، ویژگی‌های فردی و شخصیتی نقش مهمی ایفا می‌کنند (Shiri et al., 2013; Padilla-Meléndez et al., 2014). در واقع، کارآفرینی فرایندی از ارائه اندیشه‌های نو، بهره‌گیری از امکانات و فرصت‌های موجود با تکیه بر دانش، پیشه و کار مربوط به آن و پذیرش خطر است که عوامل گوناگون را در کنار یکدیگر قرار می‌دهد تا بهره‌برداری از منابع و فعال شدن آن‌ها در جهت بهره‌وری و تأمین منافع ملی میسر گردد و مؤسسات بهره‌ور و خلاق ایجاد شوند که موجب رشد و توسعه همه‌جانبه باشند. تولید ثروت، توسعه فناوری و اشتغال مولد سه دلیل عمده برای توجه به مقوله کارآفرینی اند و در مرکز رقابت بین‌المللی، لبه تیز رقابتی شرکت‌های کارآفرینانه لبه معطوف به انعطاف سازمانی و راهبرد تغییر مستمر در فرایندها، محصولات و طرح‌هاست (قاسمی و اسدی، ۱۳۸۹).

امروزه در اکثر کشورهای مختلف توجه خاصی به افراد موفق و کارآفرینان می‌شود و تقویت نوآوری‌ها و موفقیت‌ها و ایجاد بستر مناسب برای این امر از ابزارهای پیشرفت اقتصادی کشورها و به ویژه کشورهای در حال توسعه به شمار می‌آید، زیرا فعالیت کارآفرینی با اثربخشی بالا منجر به توسعه اقتصادی (ایجاد اشتغال، نوآوری در فعالیت‌ها، رقابت‌پذیری و مانند این‌ها) می‌شود که همگی به نوعی از مشکلات اساسی این کشورها به‌خصوص در مناطق روستایی به شمار می‌آیند (فرجی سبکبار و همکاران، ۱۳۹۰). به هر روی، نیل به اهداف کارآفرینی در گرو روحیه یا نیت کارآفرینی از جمله متغیرهای فردی مانند نگرش‌ها، باورها و صفات جمعیتی و شخصیتی افراد و جوامع است (Laspita et al., 2012).

اغلب در بخش تعاون، مدیران به نحو احسن عمل نمی‌کنند، اعضا از نقش و جایگاه خود آگاهی لازم را ندارند، قیمت تمام شده محصولات تعاونی بالاتر از بخش خصوصی است، کارکنان فاقد مهارت‌های لازم برای بهره‌مندی از روش‌های نوین تولید می‌باشند و تعاونی‌ها در فروش محصولات تولیدی با مشکلات فراوانی مواجهند (دنیایی و همکاران، ۱۳۸۹). عواملی همچون روحیه کارآفرینی، توانایی‌ها، ظرفیت‌های فناوری‌های نوین و شبکه‌ای، و برنامه‌های راهبردی از مهم‌ترین مزایا و شایستگی‌های مدیران در راستای تحقق اهداف می‌باشند (Gebhardt and Pohlman, 2013). از این رو، فعالیت‌های کارآفرینی می‌توانند راهکاری برای حل مسائل و چالش‌های موجود باشند و اولین گام در این راستا وجود روحیه کارآفرینی میان مدیران شرکت‌های تعاونی است.

پیشینه تحقیق

از آنجا که تا کنون تحقیقات زیادی در مورد بررسی روحیه کارآفرینی انجام نگرفته است، در ادامه به برخی از مطالعات مرتبط اشاره می‌شود:

پیش‌بین و همکاران (۱۳۹۲) در مطالعه خود با هدف بررسی نقش عوامل محیطی مؤثر در شکل‌گیری ابعاد گرایش کارآفرینی در تعاونی‌های دامپروری ایران نشان دادند که رقابت‌پذیری، استقلال، ریسک‌پذیری، نوآوری‌گرایی و موفقیت‌طلبی، به عنوان پنج بعد گرایش به کارآفرینی، تحت تأثیر وضعیت متغیرهای پیرامونی تعاونی‌ها قرار دارند. همچنین آن‌ها بیان نمودند که عوامل اجتماعی، اقتصادی و سیاسی به ترتیب بیشترین اثر علی را بر گرایش کارآفرینی در تعاونی‌های دامپروری کشور دارند.

احمدپور داریانی و همکاران (۱۳۹۰) درخصوص عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی در شرکت‌های خدمات مشاوره‌ای فنی مهندسی کشاورزی استان زنجان نشان دادند که شش عامل آموزشی، حمایتی، ارتباطی، مدیریتی، مهارت کسب و کار و سیاست‌گذاری در توسعه کارآفرینی این شرکت‌ها نقش مهمی دارند.

موحدی و همکاران (۱۳۸۹) به بررسی روحیه و آموزش‌های کارآفرینی بین دانشجویان کشاورزی در دانشگاه بوعلی سینای همدان پرداختند. در این پژوهش به منظور بررسی روحیه کارآفرینی، ۳۰ گویه مطابق با پژوهش حاضر مورد مطالعه قرار گرفت. نتایج نشان داد که بین جنس، سن، مقطع تحصیلی و گرایش تحصیلی دانشجویان کشاورزی و میزان روحیه کارآفرینی آنان رابطه معناداری وجود ندارد و تنها بین اشتغال دانشجویان و روحیه کارآفرینی آنان ارتباط معنادار وجود دارد.

هزارجریبی و ابراهیمی (۱۳۸۹) در تحقیقی به بررسی و مقایسه رابطه بین ویژگی‌های کارآفرینی و رضایت شغلی و بررسی آن بین زنان و مردان پرداختند. نتایج نشان داد رابطه معنادار نسبتاً قوی بین ویژگی‌های کارآفرینی شاغلان و رضایت شغلی وجود دارد.

علم‌پیگی و همکاران (۱۳۸۸) نیز در پژوهش خود به بررسی عوامل سازمانی مؤثر بر توسعه کارآفرینی در سازمان ترویج کشاورزی پرداختند. آن‌ها گزارش کردند که وضعیت عوامل سازمانی مرتبط با توسعه کارآفرینی در سازمان ترویج پایین‌تر از حد متعادل است و به عبارت دیگر، به لحاظ شاخص‌های کارآفرینی در سطح مطلوبی قرار ندارد. یافته‌های حاصل از تحلیل همبستگی این تحقیق نشان داد که بین متغیر توسعه کارآفرینی سازمانی و متغیرهای مرتبط با عوامل سازمانی رابطه معنی‌دار و مثبتی در سطح یک درصد وجود دارد و نتایج رگرسیون چند متغیره نیز نشان داد که چهار متغیر سبک رهبری، راهبرد سازمانی، نظام کنترل سازمانی و فرهنگ سازمانی به ترتیب بیشترین نقش را در پیش‌بینی متغیر توسعه کارآفرینی سازمانی دارند. در نهایت، نتایج حاصل از تحقیق ثابت کرد که عوامل سازمانی مناسب نقش زیادی در توسعه کارآفرینی سازمانی در سازمان ترویج دارند.

عادل‌ساردویی و همکاران (۱۳۸۸) با مقایسه قابلیت‌ها و روحیه کارآفرینی دانشجویان کشاورزی در مقاطع مختلف تحصیلی به این نتیجه رسیدند که شاخص‌هایی چون خلاقیت، ریسک‌پذیری، نیاز به توفیق و استقلال طلبی در میان دانشجویان کارشناسی به طور محسوسی مطلوب‌تر از دانشجویان کارشناسی ارشد می‌باشد.

پرداختچی و همکاران (۱۳۸۷) در پژوهشی، اثر مدیریت بر بروز و پرورش کارآفرینی از دید کارکنان شرکت نفت مناطق مرکزی ایران را مطالعه و تحلیل کردند. آنان به منظور بررسی کارآفرینی پنج شاخص اصلی خلاقیت و نوآوری، ریسک‌پذیری، مسئولیت‌پذیری، قدرت تصمیم‌گیری و مشارکت جویی را مورد سنجش قرار دادند.

گارسیا ویلوردی و همکاران (García-Villaverde et al., 2013) در پژوهشی در کشور اسپانیا، عملکرد شرکت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات را به عنوان متغیر وابسته و گرایش‌های کارآفرینی، قابلیت‌های بازاریابی، توانایی‌های فنی و نوآوری را به عنوان متغیرهای مستقل بررسی کردند. در این پژوهش به منظور بررسی گرایش‌های کارآفرینی از پرسش‌نامه استاندارد دس و همکاران (Dess et al., 1997) - که دربرگیرنده ۲۵ شاخص می‌باشد- با تأکید بر عوامل نوآوری، ریسک‌پذیری، امکانات موجود و آزمایش، استفاده گردید.

بوسما و شیتجنز (Bosma and Schutjens, 2011) در مطالعه خود به بررسی عوامل مؤثر بر وجود تفاوت میان فعالیت‌های کارآفرینی و گرایش به کارآفرینی در کشورهای اروپایی پرداختند. آنان در این پژوهش فعالیت‌ها و گرایش‌های کارآفرینی را در سطح منطقه‌ای و ملی میان ۱۲۷ منطقه در ۱۷ کشور اروپایی مدنظر قرار دادند و از اطلاعات مرکز کارآفرینی جهانی (GEM)^۱ استفاده کردند. نتایج نشان داد عوامل سازمانی، اقتصادی و ویژگی‌های جمعیت‌شناختی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر فعالیت‌ها و گرایش‌های کارآفرینی در جوامع مختلف می‌باشند.

وسمیر-سامر (Weismeyer-Sammer, 2011) در پژوهش خود به بررسی رفتارهای کارآفرینانه در شرکت‌های خانوادگی استرالیا بر اساس مدلی پرداخت که در سال ۲۰۰۶ توسط کلرمنز و ادلستون^۲ ارائه شد. وی سه عامل اصلی این مدل را تمایل به تغییرات، درگیری‌های عمومی و فرصت‌ها و امکانات فنی موجود معرفی کرد. آنگ و هونگ (Ang and Hong, 2000) به منظور بررسی روحیه کارآفرینی مدیران چینی در شرق آسیا ویژگی‌های شخصیتی چون ریسک‌پذیری، پشتکار، کانون کنترل درونی و عوامل انگیزشی چون عشق به پول و امنیت را

1. Global Entrepreneurship Monitor

2. Kellermans and Eddleston

بررسی کردند و نشان دادند که روحیه کارآفرینی با باورهای اخلاقی و از خودگذشتگی فردی ارتباط دارد نه با مسائل انسان دوستانه.

با این مقدمه، هدف کلی تحقیق حاضر بررسی روحیه کارآفرینی مدیران شرکت‌های تعاونی روستایی استان گیلان می‌باشد که به منظور بررسی عوامل فردی و شخصی مدیران تعاونی‌های روستایی این استان، بررسی توان مدیریتی تأثیرگذار بر افزایش روحیه کارآفرینی و همچنین بررسی عوامل اجتماعی - اقتصادی تأثیر گذار بر روحیه کارآفرینی مدیران شرکت‌های تعاونی روستایی استان به عنوان اهداف اختصاصی پژوهش مد نظر قرار گرفتند.

روش تحقیق

تحقیق حاضر به لحاظ هدف، کاربردی و از نظر شیوه گردآوری داده‌ها، از نوع تحقیقات توصیفی است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه مدیران و اعضای هیئت مدیره شرکت‌های تعاونی روستایی استان گیلان است که در ۱۷۰ شرکت تعاونی روستایی مستقر در روستاهای استان فعال بودند. از جدول حداقل حجم نمونه بارتلت و همکاران (۲۰۰۱) برای محاسبه حجم نمونه آماری استفاده شد که بر این اساس، برای داده‌های پیوسته با حاشیه خطای ۰/۰۳ با ضریب اطمینان ۹۹٪ حداقل حجم نمونه برابر با ۱۷۳ نفر برآورد گردید. از آنجا که در اکثر مطالعات اجتماعی، تعداد بازگشت پرسش‌نامه‌ها کمتر از حد توزیع شده می‌باشد، برای دستیابی به حداقل پرسش‌نامه مورد نیاز در پژوهش حاضر تعداد ۲۰۰ پرسش‌نامه در بین پاسخگویان توزیع شد. روش نمونه‌گیری در این تحقیق از نوع نمونه‌گیری خوشه‌ای متناسب با حجم جامعه است به طوری که در هر شهرستان برحسب تعداد تعاونی و اعضای هیئت مدیره فعال در آن، با توجه به حجم نمونه مورد نیاز، اقدام به نمونه‌گیری شد. پرسش‌نامه مشتمل بر سه بخش است. بخش اول مربوط به مشخصات فردی یا حرفه‌ای پاسخگویان شامل سن، جنسیت، سابقه مدیریتی، محل تولد، محل سکونت و میزان تحصیلات و ... می‌باشد. بخش دوم مربوط به قابلیت‌ها و انگیزه‌های فردی شامل شش گویه در قالب طیف لیکرت پنج سطحی (خیلی کم=۱ تا خیلی زیاد=۵) است که براساس پرسش‌نامه مشتاقی (۱۳۸۹) تدوین گردید. در بخش سوم پرسش‌نامه به منظور سنجش روحیه کارآفرینی

پاسخگویان (مدیران و اعضای هیئت مدیره) از پرسش‌نامه پیشنهادی دیده‌بان جهانی کارآفرینی (زالی و همکاران، ۱۳۸۹) و در قالب طیف لیکرت پنج سطحی (خیلی کم=۱ تا خیلی زیاد=۵) استفاده شد. روایی صوری و محتوایی پرسش‌نامه با نظر اصلاحی استادان دانشگاه و کارشناسان سازمان تعاون روستایی استان گیلان و پایایی آن از طریق محاسبه ضریب آلفای کرونباخ تأیید گردید. بدین منظور پرسش‌نامه‌ها در مرحله آزمون مقدماتی به ۲۰ نفر از افراد خارج از نمونه جامعه آماری تحقیق داده شد و ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۴ به دست آمد.

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها با توجه به اهداف و فرضیه‌های تحقیق، از آمار توصیفی (جدول توزیع فراوانی، میانگین و انحراف معیار) و آمار استنباطی (ضرایب همبستگی و آزمون‌های t و F) استفاده گردید. به این منظور، نرم افزار SPSS به کار رفت. برای گروه‌بندی پاسخگویان در قالب قابلیت‌ها و انگیزه‌های فردی و روحیه کارآفرینی از رابطه فاصله میانگین از انحراف معیار (فعلی و همکاران، ۱۳۸۶) به شرح زیر استفاده شد:

$$A < \text{Mean} - \text{SD} \quad \text{ضعیف} = A \quad \text{متوسط} = B \quad \text{Mean} - \text{SD} \leq B \leq \text{Mean} \quad (۱)$$

$$\text{Mean} < C \leq \text{Mean} + \text{SD} \quad \text{خوب} = C \quad \text{عالی} = D \quad D > \text{Mean} + \text{SD}$$

نتایج و بحث

ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای پاسخگویان

بر اساس نتایج جدول ۱، اکثریت پاسخگویان مرد و متأهل بودند. میانگین سنی این افراد ۴۵/۰۱ سال و میانگین سابقه مدیریتی آن‌ها ۷/۸۷ سال بود. ۸۲ درصد مدیران متولد مناطق روستایی و مابقی متولد مناطق شهری بودند. همچنین ۵۷ درصد افراد در روستا و ۴۲ درصد آن‌ها در شهر سکونت داشتند. طبق نتایج به دست آمده، بیشتر مدیران شرکت‌های تعاونی روستایی استان گیلان تحصیلات در سطح دیپلم داشتند. ۴۴/۴ درصد مدیران قبلاً در دوره‌های آموزشی کارآفرینی شرکت کرده بودند و ۸۱ درصد نیز تمایل خود را به شرکت مجدد در این دوره‌ها اعلام کردند. ۶۲/۱ درصد از مدیران قبلاً کسب و کار کوچکی داشتند و یا اکنون صاحب کسب و کار کوچک هستند. ۵۰ درصد پاسخگویان در حوزه فعالیت‌های کشاورزی مشغول به فعالیت بودند. از پاسخگویان خواسته شد تا اولویت خود را درخصوص اینکه کدام سازمان برای برگزاری دوره‌های کارآفرینی مناسب‌تر است بیان نمایند که نتایج نشان داد کلاس‌های فوق‌برنامه

اداره تعاون با ۵۷/۶ درصد دارای اولویت اول و مراکز آموزشی خصوصی، مراکز فنی حرفه‌ای و رسانه‌های ارتباط جمعی در اولویت‌های بعدی قرار داشتند. تمایل افراد به نحوه برگزاری دوره‌های آموزشی به ترتیب به صورت حضوری (۶۷/۲ درصد)، مکاتبه‌ای (۱۷/۴ درصد) و نرم‌افزاری (۸/۷ درصد) و آنلاین (۶/۷ درصد) اعلام شد.

جدول ۱. توزیع فراوانی پاسخ دهندگان برحسب ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای

متغیر	فراوانی	درصد	درصد تراکمی	میانگین	انحراف معیار
جنسیت	زن	۲۰	۱۰	۱۰/۲	-
	مرد	۱۷۶	۸۸	۸۹/۸	-
	بدون پاسخ	۴	۲	-	-
سن	۲۰-۳۰	۱۲	۶	۶	۴۵/۰۱
	۳۱-۴۰	۴۲	۲۱	۲۱	۹/۰۰
	۴۱-۵۰	۸۷	۴۳/۵	۴۳/۵	۶
	بیشتر از ۵۰ سال	۵۹	۲۹/۵	۲۹/۵	۲۷
سابقه مدیریتی	۱-۱۰	۱۰۲	۵۱	-	۱۱/۶۸
	۱۱-۲۰	۵۸	۲۹	-	۷/۸۷
	۲۱-۳۰	۲۵	۱۲/۵	-	۵۱
	بیشتر از ۳۰ سال	۱۵	۷/۵	-	۸۰
تاهل	مجرد	۷	۳/۵	۳/۶	-
	متاهل	۱۹۰	۹۵	۹۶/۴	-
	بدون پاسخ	۳	۱/۵	-	-
محل تولد	روستا	۱۶۱	۸۰/۵	۸۲/۱	-
	شهر	۳۵	۱۷/۵	۱۷/۹	-
	بدون پاسخ	۴	۲	-	-
محل سکونت	روستا	۱۰۷	۵۳/۵	۵۷/۲	-
	شهر	۸۰	۴۰	۴۲/۸	-
	بدون پاسخ	۱۳	۶/۵	-	-
میزان تحصیلات	زیر دیپلم	۴۱	۵/۲۰	۸/۲۰	-
	دیپلم	۷۵	۵/۳۷	۱/۳۸	-
	فوق دیپلم	۳۳	۵/۱۶	۸/۱۶	۹/۵۸
	لیسانس	۴۸	۴/۲۴	۴/۲۴	۶/۷۵
	بدون پاسخ	۳	۱/۵	-	۰/۱

ادامه جدول ۱						
-	-	-	۸۱/۶	۸۰	۱۶۰	تمایل به شرکت مجدد
		-	۱۸/۴	۱۸	۳۶	در دوره‌های کارآفرینی
		-	-	۲	۴	بدون پاسخ
-	-	۵۰/۵	۵۰/۵	۵۰	۱۰۰	کشاورزی
		۵۵/۶	۵/۱	۵	۱۰	صنعت
		۷۸/۳	۲۲/۷	۲۲/۵	۴۵	خدمات
		۹۴/۴	۱۶/۲	۱۶	۳۲	اداری
		۱۰۰	۵/۶	۵/۵	۱۱	سایر
		-	-	۱	۲	بدون پاسخ
-	-	-	۶۲/۱	۶۱/۵	۱۲۳	بله
		-	۳۷/۹	۳۷/۵	۷۵	سابقه کسب و کار
		-	-	۱	۲	بدون پاسخ
-	-	-	۴۴/۴	۴۳/۵	۸۷	بله
		-	۵۵/۶	۵۴/۵	۱۰۹	شرکت در دوره‌های
		-	-	۲	۴	آموزشی کارآفرینی
		-	-	-	-	بدون پاسخ
-	-	۵۷/۶	۵۷/۶	۵۵	۱۱۰	کلاس‌های فوق برنامه
						اداره تعاون
		۷۰/۷	۱۳/۱	۱۲/۵	۲۵	مؤسسات آموزش
						متولی برگزاری
		۶۹/۹	۱۶/۲	۱۵/۵	۳۱	مراکز فنی و حرفه‌ای
		۱۰۰	۱۳/۱	۱۲/۵	۲۵	آموزش رسانه‌های ارتباط
						جمعی
		-	-	۴/۵	۹	بدون پاسخ
-	-	۶۷/۲	۶۷/۲	۶۵/۵	۱۳۱	حضور
		۷۳/۸	۶/۷	۶/۵	۱۳	از طریق اینترنت و
						آنلاین
		۹۱/۳	۱۷/۴	۱۷	۳۴	نحوه برگزاری
						آموزش‌های کارآفرینی
						مکاتبه‌ای به صورت
						جزوات
		۱۰۰	۸/۷	۸/۵	۱۷	به صورت نرم افزار
		-	-	۲/۵	۵	بدون پاسخ

مأخذ: یافته‌های تحقیق

قابلیت‌ها و انگیزه‌های فردی کارآفرینی مدیران

جدول ۲ توزیع فراوانی پاسخگویان را درخصوص شش شاخص قابلیت‌ها و انگیزه‌های فردی کارآفرینی نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود، "مسئولیت‌پذیری در انجام کارها" ($M= ۳/۹۵$) بیشترین و "تحمل عدم اطمینان در محیط کار" ($M= ۳/۱۰$) کمترین مقادیر را در میان قابلیت‌ها و انگیزه‌های فردی پاسخگویان در جهت کارآفرینی دارا می‌باشند.

جدول ۲. قابلیت‌ها و انگیزه‌های فردی پاسخگویان در جهت کار آفرینی

قابلیت‌ها و انگیزه‌های فردی	خیلی کم		کم		متوسط		زیاد		خیلی زیاد		میانگین	انحراف معیار
	فراوانی درصد	فراوانی درصد	فراوانی درصد	فراوانی درصد	فراوانی درصد	فراوانی درصد	فراوانی درصد	فراوانی درصد				
حاضرم مسئولیت انجام کارها و وظایف خود را برعهده گیرم.	۲	۱	۸	۴/۲	۳۶	۱۹/۸	۹۳	۴۸/۴	۵۱	۲۶/۶	۳/۹۵	۰/۸۵
به‌قابلیت‌ها و توانایی‌های خود در انجام کارها اعتماد دارم.	۰	۰	۶	۳/۱	۴۴	۲۲/۹	۱۰۲	۵۳/۱	۴۰	۲۰/۸	۳/۹۱	۰/۷۴
من مشتاق به ارائه ایده‌های جدید و نو در قبال انجام امور هستم.	۲	۱	۱۹	۹/۹	۲۹	۱۵/۲	۹۸	۵۱/۳	۴۳	۲۲/۵	۳/۸۴	۰/۹۲
به انجام کارهای گروهی تمایل زیادی دارم.	۷	۳/۷	۹	۴/۷	۴۵	۲۳/۶	۸۱	۴۲/۴	۴۹	۲۷/۵	۳/۸۱	۰/۹۹
دانش من کاری که انجام می‌دهم کافی است.	۵	۲/۶	۱۶	۸/۳	۷۸	۴۰/۶	۶۸	۳۵/۴	۲۵	۱۳	۳/۴۷	۰/۹۱
من قادرم عدم اطمینان در محیط کار را تحمل کنم.	۲۳	۱۲/۱	۳۰	۱۵/۸	۶۸	۳۵/۸	۴۳	۲۲/۶	۲۶	۱۳/۷	۳/۱۰	۱/۱۸

مأخذ: یافته‌های تحقیق

براساس رابطه ۱، نمرات کمتر از ۱/۵۵ برای نگرش ضعیف، نمرات بین ۱/۵۵ تا ۲/۵۳ برای نگرش متوسط، نمرات بین ۲/۵۳ تا ۳/۵۱ برای نگرش خوب و نمرات بالاتر از ۳/۵۱ برای نگرش عالی در مورد قابلیت کارآفرینی در نظر گرفته شد که نتایج آن در جدول ۳ آمده است. همان طور که مشاهده می‌شود، قابلیت‌ها و انگیزه‌های کارآفرینی متوسط بالاترین فراوانی را در میان مدیران به خود اختصاص داده اند.

جدول ۳. توزیع فراوانی نگرش مدیران در مورد قابلیت کارآفرینی

قابلیت کارآفرینی	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
ضعیف	۳۰	۱۵	۱۵
متوسط	۷۵	۳۷/۵	۵۲/۵
خوب	۵۴	۲۷	۷۹/۵
عالی	۴۱	۲۰/۵	۱۰۰

مأخذ: یافته های تحقیق

روحیه کارآفرینی مدیران

برای سنجش روحیه کارآفرینی از مدیران مورد مطالعه خواسته شد تا براساس پرسش‌نامه دیده‌بان جهانی کارآفرینی نظرات خود را در مورد ۳۰ خصیصه مرتبط با روحیه کارآفرینی در مقیاس ترتیبی (از خیلی زیاد=۵ تا خیلی کم=۱) بیان کنند. همان گونه که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، ویژگی‌های هدفمندی ($M=۳/۳۱$)، دید مثبت و خوش‌بینی ($M=۳/۲۵$) و اصرار بر حل مشکلات ($M=۳/۲۴$) به ترتیب بالاترین میانگین‌ها را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین ویژگی خودمحموری با میانگین ۲/۸۸ کمترین اولویت در روحیه کارآفرینی مدیران را دارا بود.

جدول ۴. سنجش روحیه کارآفرینی

ردیف	گویه	میانگین	انحراف معیار
۱	هدفمندی	۳/۳۱	۱/۱۴
۲	دید مثبت و خوش بینی	۳/۲۵	۱/۳۶
۳	اصرار بر حل مشکلات	۳/۲۴	۱/۲۹
۴	توانایی رهبری گروه	۳/۲۳	۱/۱۰
۵	اعتماد به نفس	۳/۲۱	۱/۲۷
۶	انعطاف پذیری	۳/۱۹	۱/۱۲
۷	توانایی نفوذ به دیگران	۳/۱۹	۱/۱۵
۸	اهل عمل بودن	۳/۱۹	۱/۳۷
۹	امید به موفقیت	۳/۱۷	۱/۳۶
۱۰	توانایی تصمیم گیری سریع	۳/۱۴	۱/۱۵
۱۱	پیش قدم بودن	۳/۱۴	۱/۲
۱۲	آرمان گرایی	۳/۱۳	۱/۱۱
۱۳	توانایی فعالیت در بازار	۳/۱۳	۱/۲۰
۱۴	خطر پذیری و قدرت ریسک	۳/۱۲	۱/۱۰
۱۵	واقع بینی	۳/۱۲	۱/۳۹
۱۶	مهارت های ارتباطی پویا	۳/۱۱	۱/۰۹
۱۷	نوآوری، خلاقیت و ایده سازی	۳/۱۱	۱/۱۲
۱۸	شور و اشتیاق	۳/۱۰	۱/۳۰
۱۹	روحیه همکاری و تعاون	۳/۱۰	۱/۳۰
۲۰	سودگرایی	۳/۰۹	۱/۲۱
۲۱	نیاز به موفقیت	۳/۰۹	۱/۲۶
۲۲	سختکوشی و پشتکار	۳/۰۹	۱/۲۸
۲۳	استفاده بهینه از زمان	۳/۰۸	۱/۱۹
۲۴	دوراندیشی و آینده نگری	۳/۰۸	۱/۲۵
۲۵	فرصت گرایی	۳/۰۵	۱/۲۱
۲۶	استقلال طلبی	۳/۰۵	۱/۱۲
۲۷	تحمل شکست	۲/۹۴	۱/۱۷
۲۸	قدرت طلبی	۲/۹۰	۱/۲
۲۹	روحیه انتقاد پذیری	۲/۸۹	۱/۱۷
۳۰	خود محوری	۲/۸۸	۱/۱۹

مأخذ: یافته های تحقیق

بر اساس رابطه ۱، نمرات کمتر از ۱/۵۳ برای نگرش ضعیف، نمرات بین ۱/۵۳ تا ۲/۵۲ برای نگرش متوسط، نمرات بین ۲/۵۲ تا ۳/۵۱ برای نگرش خوب و نمرات بالاتر از ۳/۵۱ برای نگرش عالی در مورد روحیه کارآفرینی در نظر گرفته شد که بیشتر پاسخگویان (۵۳ درصد) دارای روحیه کارآفرینی خوب و عالی بودند (جدول ۵).

جدول ۵. توزیع فراوانی نگرش مدیران در مورد روحیه کارآفرینی

روحیه کارآفرینی	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
ضعیف	۳۷	۱۸/۵	۱۸/۵
متوسط	۵۷	۲۸/۵	۴۷
خوب	۷۰	۳۵	۸۲
عالی	۳۶	۱۸	۱۰۰

مأخذ: یافته های تحقیق

تأثیر ویژگی های فردی و حرفه ای در روحیه کارآفرینی

به منظور بررسی وجود یا عدم وجود اختلاف معنادار در روحیه کارآفرینی میان مدیران از لحاظ ویژگی های فردی و حرفه ای از آزمون t مستقل برای خصوصیات دوجویی (دو گروه) و از آزمون F برای خصوصیات چندوجهی (چند گروه) استفاده گردید. همان گونه که در جدول ۶ مشاهده می شود، ویژگی هایی از قبیل جنسیت ($t=۶/۱۷۱$, $p=۰/۰۱۴$)، تمایل به شرکت در دوره های آموزشی ($t=۴/۹۴۰$, $p=۰/۰۲۷$)، سابقه کسب و کار کوچک ($t=۴/۹۲۷$, $p=۰/۰۲۸$) و سابقه مدیریتی ($F=۵/۸۸۴$, $p=۰/۰۰۱$) تأثیر معنی داری در روحیه کارآفرینی داشتند. اما متغیرهای وضعیت تأهل، محل تولد، محل سکونت، حضور در دوره های کارآفرینی، سن مدیران، میزان تحصیلات و شغل اصلی تأثیر معنی داری در میزان روحیه کارآفرینی نداشتند.

جدول ۶. نتایج آزمون t و F درخصوص تأثیر ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای در روحیه کارآفرینی

متغیر	مقدار آماره t	سطح معناداری	متغیر	مقدار آماره F	سطح معناداری
جنسیت	۶/۱۷۱*	۰/۰۱۴	سن	۱/۰۵۷	۰/۳۶۸
وضعیت تأهل	۱/۱۵	۰/۶۱۵	سابقه مدیریتی	۵/۸۸۴**	۰/۰۰۱
محل تولد	۱/۷۲۵	۰/۱۹۱	میزان تحصیلات	۰/۰۵۵	۰/۹۸۳
محل سکونت	۲/۴۷۸	۰/۱۱۷	شغل اصلی	۱/۲۲۱	۰/۳۰۳
حضور در دوره کارآفرینی	۲/۴۶۱	۰/۱۱۸			
تمایل به شرکت در دوره‌های آموزشی	۴/۹۴۰*	۰/۰۲۷			
سابقه کسب و کار کوچک	۴/۹۲۷*	۰/۰۲۸			

مأخذ: یافته‌های تحقیق

*: معنی داری در سطح ۵٪

** : معنی داری در سطح ۱٪

ارتباط بین ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای و روحیه کارآفرینی

به منظور بررسی رابطه بین برخی متغیرهای فردی (پیش‌بین) با متغیر ملاک، یعنی روحیه کارآفرینی مدیران، به تناسب و بر حسب نوع متغیر، از ضرایب همبستگی دوقطه‌ای رشته‌ای، پیرسون و اسپیرمن استفاده گردید. نتایج رابطه بین متغیرها در جدول ۷ آورده شده است. همان طور که در جدول مشاهده می‌شود، بین متغیرهای فردی از جمله محل تولد ($r_{pb} = 0/197$)، تمایل به شرکت در دوره‌های آموزشی ($p = 0/006$)، تمایل به شرکت در دوره‌های آموزشی ($r_{pb} = -0/146$)، سابقه کسب و کار کوچک ($r_{pb} = -0/176$)، میزان تحصیلات ($r_{pb} = 0/819$)، سابقه کسب و کار کوچک ($p = 0/016$) و سابقه مدیریتی ($r = 0/842$)، با روحیه کارآفرینی رابطه معنی داری وجود دارد. در این بین، وجود رابطه منفی بین داشتن سابقه کسب و کار کوچک و روحیه کارآفرینی حاکی از تمایل پاسخگویان به فعالیت‌های دولتی و اداری و احتمالاً به ریسک‌گریز بودن آن‌ها اشاره دارد. در بین متغیرهای فردی، جنسیت، وضعیت تأهل، سن، محل سکونت، قابلیت کارآفرینی مدیران، تمایل و حضور در دوره کارآفرینی و شغل اصلی مدیران با روحیه کارآفرینی رابطه معنی داری وجود

ندارد. همچنین تنها بین محل تولد ($r_{pb} = 0/197$ ، $p = 0/006$) با روحیه کارآفرینی رابطه مثبت و معنی دار دیده شد.

جدول ۷. رابطه بین ویژگی‌های فردی و روحیه کارآفرینی

متغیر پیش‌بین	آزمون	ضریب همبستگی	سطح معنی داری
جنسیت	دو نقطه‌ای رشته‌ای	۰/۰۹۳	۰/۱۹۶
تأهل	دو نقطه‌ای رشته‌ای	۰/۰۳۶	۰/۶۱۵
محل تولد	دو نقطه‌ای رشته‌ای	۰/۱۹۷**	۰/۰۰۶
محل سکونت	دو نقطه‌ای رشته‌ای	-۰/۱۰۱	۰/۱۷۲
حضور در دوره کارآفرینی	دو نقطه‌ای رشته‌ای	۰/۱۱۴	۰/۱۱۴
تمایل به شرکت در دوره‌های آموزشی	دو نقطه‌ای رشته‌ای	-۰/۱۴۶*	۰/۰۴۲
سابقه کسب و کار کوچک	دو نقطه‌ای رشته‌ای	-۰/۱۷۶*	۰/۰۱۹
سن	پیرسون	۰/۱۲۸	۰/۰۷۸
سابقه مدیریتی	پیرسون	۰/۸۴۲*	۰/۰۱۵
میزان تحصیلات	اسپیرمن	۰/۸۱۹*	۰/۰۱۶
شغل اصلی	دو نقطه‌ای رشته‌ای	-۰/۰۶۶	۰/۳۵۴
قابلیت‌ها و انگیزش فردی	پیرسون	۰/۱۲۵	۰/۰۸۵

مأخذ: یافته‌های تحقیق

*: معنی داری در سطح ۵٪

***: معنی داری در سطح ۱٪

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

در این پژوهش سعی شد تا قابلیت‌ها، انگیزه‌ها و روحیه کارآفرینی مدیران شرکت‌های تعاونی روستایی روستاهای استان گیلان و همچنین ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای مؤثر بر روحیه کارآفرینی این افراد بررسی و شناسایی گردد. براساس یافته‌های تحقیق و تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع‌آوری شده، مهم‌ترین نتایج و دستاوردها عبارت‌اند از:

۱. در زمینه قابلیت‌ها و انگیزه‌های کارآفرینی مدیران، از میان شش شاخص مورد بررسی، تحمل عدم اطمینان در محیط کار کمترین مقدار را به خود اختصاص داد. افزایش اعتماد و اطمینان در مدیران و کارمندان، شفاف‌سازی و وجود قوانین و مقررات مکتوب سبب بهبود شاخص مذکور

می‌گردد. میزان دانش و آگاهی مدیران از وظایف محوله نیز مقداری کمتر از حد متوسط بود، از این رو، افزایش دانش و اطلاعات مدیران، ارائه کارگاه‌ها و سمینارهای آموزشی در راستای آشنایی با مفاهیم و اهداف کارآفرینی و تجربیات افراد کارآفرین و روش‌های خلاقیت و نوآوری پیشنهاد می‌گردد؛ زیرا افراد آموزش‌دیده در زمینه کارآفرینی شانس بیشتری برای فراهم‌سازی شرایط اشتغال و توفیق در زمینه شغلی خود خواهند داشت. همچنین به منظور توسعه کارآفرینی در شرکت‌های تعاونی پیشنهاد می‌شود که حضور در دوره‌های کوتاه‌مدت کارآفرینی و اخذ مدرک لازم عنوان یکی از پیش‌شرط‌های تشکیل و عضویت در این تعاونی‌ها، مدنظر قرار گیرد. همچنین گفتنی است که بر اساس نتایج، در حدود ۶۵ درصد از مدیران شرکت‌های تعاونی روستایی استان از قابلیت‌ها و انگیزه‌های کارآفرینی خوب و متوسط برخوردار بودند.

۲. در زمینه روحیه کارآفرینی مدیران، تمامی ۳۰ شاخص مورد مطالعه مقداری بیشتر از حد متوسط (۲/۵) داشتند. چهار شاخص تحمل شکست، قدرت‌طلبی، روحیه انتقادپذیری و خودمحوری کمترین مقادیر را به خود اختصاص دادند. در این زمینه، دادن اطمینان کافی به مدیران که در صورت عدم موفقیت در برنامه‌ها و فعالیت‌های خود مورد حمایت قرار خواهند گرفت و نیز معرفی افراد خلاق و موفق پیشنهاد می‌گردد. هدفمندی، دید مثبت و خوش‌بینی، اصرار بر حل مشکلات، توانایی رهبری گروهی، اعتماد به نفس و انعطاف‌پذیری از جمله نقاط مثبت مربوط به روحیه کارآفرینی مدیران می‌باشند که با نتایج مطالعه پیش‌بین و همکاران (۱۳۹۲) همخوانی دارد.

۳. نتایج تحقیق نشان داد ویژگی فردی جنسیت مدیران سبب ایجاد اختلاف معناداری در روحیه کارآفرینی آنان می‌گردد. ویژگی سابقه مدیریتی نیز سبب ایجاد اختلاف معنادار در روحیه کارآفرینی مدیران می‌شود که نتایج به دست آمده از تحقیق عادل‌ساردویی و همکاران (۱۳۸۸) خلاف این نتیجه را نشان می‌دهد. همچنین بر اساس نتایج، داشتن سابقه کسب و کار کوچک اختلاف معناداری را در روحیه کارآفرینی مدیران موجب شد. به احتمال زیاد، قرار گرفتن این افراد در محیط کار واقعی و تجارب و مهارت‌هایی که افراد در این گونه محیط‌ها به دست آورده‌اند، در بالا بردن سطح روحیه کارآفرینی آنان مؤثر بوده است. تمایل به شرکت در دوره‌های

کارآفرینی نیز سبب ایجاد اخلاف معنادار در روحیه کارآفرینی گردید. این یافته حاکی از آن است که روحیه کارآفرینی امری ذاتی است اما آموزش و حضور در دوره‌های کارآفرینی در ایجاد و تقویت روحیه کارآفرینی نقش مؤثری دارد. در این خصوص موحدی و همکاران (۱۳۸۹) نیز ضمن تأکید بر آموزش کارآفرینی، بر اعتماد کم پاسخگویان به دوره‌های کارآفرینی برگزار شده در مراکز فنی و حرفه‌ای و مؤسسات آموزش خصوصی و از طرف دیگر بر عدم رضایت از محتواها و برنامه‌های آموزش کارآفرینی دانشگاه‌ها تأکید کرده‌اند، چرا که این دوره‌ها بیشتر غیر تخصصی بوده و به صورت تئوری برگزار می‌شوند. بین سن مدیران شرکت‌های تعاونی و روحیه کارآفرینی ارتباط معنی‌داری وجود نداشت. پرداختچی و همکاران (۱۳۸۷) نیز با تحقیق روی کارکنان شرکت نفت مناطق مرکزی ایران به این نتیجه دست یافتند. باتوجه به اینکه سابقه مدیریتی و میزان تحصیلات تأثیر معنی‌دار و مثبتی در روحیه کارآفرینی دارد، پیشنهاد می‌گردد جهت تصدیق پست مدیریتی در شرکت‌های تعاونی روستایی افرادی به خدمت گرفته شوند که دارای سابقه مدیریتی بیشتر و تجربه بالاتر در زمینه کسب و کار می‌باشند و همچنین تمایل به شرکت در دوره‌های آموزشی کارآفرینی و یا سابقه شرکت در این دوره‌ها را دارند.

منابع

۱. احمدپورداریانی، م.، نیک‌بین، ح. و کریمی، ا. (۱۳۹۰). عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی در شرکت‌های خدمات مشاوره‌ای فنی مهندسی کشاورزی استان زنجان. *مجله تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران*، ۴۲(۴): ۵۳۵-۵۴۶.
۲. اللهیاری، م.، کشاورز، ف. و چیدری، م. (۱۳۸۸). نگرش‌ها و ارزش‌های کارآفرینی در میان دانشجویان کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت، *فصلنامه پژوهشی مدیریت آموزش کشاورزی*، شماره ۹، ۲۹-۳۷.

۳. بهرام زاده، م. باورصاد، ب. و جعفرپور، م. (۱۳۸۹). ارزیابی نقش جوسازمانی در روحیه کارآفرینی دانش آموزان مقطع متوسطه شهر شیراز. *مجله علوم تربیتی دانشگاه شهید چمران اهواز*، ۶(۲-۷)، ۱۵۱-۱۸۰.
۴. پرداخت چی، م. ح.، حیدری، م. و شفیع زاده، ح. (۱۳۸۷). بررسی اثربخشی مدیریت در زمینه سازی برای بروز و پرورش کارآفرینی. *پیام مدیریت*، ۷(۲۶)، ۷۱-۱۰۰.
۵. پیش‌بین، ا.، ایروانی، ه.، موحد محمدی، ح.، شعبانعلی فمی، ح. و رضوانفر، ا. (۱۳۹۲). بررسی نقش عوامل محیطی بر گرایش کارآفرینی در تعاونی‌های دامپروری ایران، *مجله تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران*، ۴۳(۳)، ۴۹۷-۵۰۹.
۶. دنیایی، ح.، یعقوبی، ج. و رجایی، ی. (۱۳۸۹). عوامل مؤثر بر تقویت و توسعه کارآفرینی در تعاونی‌های کشاورزی استان زنجان، *فصلنامه تعاون*، ۲۱(۳)، ۱۱۱-۱۲۵.
۷. زالی، م.، کردنائیج، ا.، رضوی، م. و یدالهی، ج. (۱۳۸۹). *ارزیابی وضعیت کارآفرینی در ایران: بر اساس نتایج برنامه سال ۲۰۰۸ دیده بان جهانی کارآفرینی GEM*. تهران: مؤسسه کار و تأمین اجتماعی.
۸. عادل‌ساردویی، م.، ظریفیان، ش.، شریفی، ا.، و احسانی، م. (۱۳۸۸). *مقایسه قابلیت‌ها و روحیه کارآفرینی مقاطع مختلف تحصیلی دانشجویان کشاورزی، اولین همایش ملی دانشجویی ترویج و آموزش کشاورزی*. ۲۵ و ۲۶ آذر ۱۳۸۸. شیراز.
۹. علم‌بیگی، ا.، ملک محمدی، ا. و مقیمی، م. (۱۳۸۸). بررسی عوامل سازمانی مؤثر بر توسعه کارآفرینی سازمانی در سازمان ترویج کشاورزی. *مجله تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران*، ۴۰(۱)، ۲۱-۲۹.
۱۰. فاضل بیگی، م. و یآوری، غ. (۱۳۸۸). *تعاون روستایی سرآغازی بر توسعه کارآفرینی*. فصلنامه تعاون، ۲۰(۲۰۴ و ۲۰۵)، ۴۱-۶۲.
۱۱. فرجی سبکبار، ح.، بدری، س. ع.، سجاسی قیداری، ح.، صادقلی، ط. و شهدادی خواجه عسگر، ع. (۱۳۹۰). *اولویت بندی توسعه کارآفرینی در مناطق روستایی با استفاده از تکنیک پرموتی*

(مطالعه موردی: دهستان حومه بخش مرکزی شهرستان خدابنده استان زنجان). پژوهش‌های جغرافیایی انسانی، شماره ۷۵، ۵۳-۶۸.

۱۲. فعلی، س.، پزشکی راد، غ. و چیدری، م. (۱۳۸۶). اثربخشی خدمات مشاوره‌های ناظرین طرح گندم به کشاورزان تحت پوشش در استان تهران. *مجله علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران*، ۳(۱)، ۷۳-۸۱.

۱۳. قاسمی، ج. و اسدی، ع. (۱۳۸۹). تحلیل عاملی عوامل موثر در ایجاد روحیه کارآفرینی دانشجویان تحصیلات تکمیلی (مطالعه موردی: پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران). *نشریه اقتصاد و توسعه کشاورزی (علوم و صنایع کشاورزی)*، ۲۴(۱)، ۱۳-۲۲.

۱۴. مشتاقی، س. (۱۳۸۹). *ارزیابی تأثیر کارآفرینی شرکتی بر عملکرد سازمان مطالعه موردی (نماینده‌گی های بیمه البرز در شهر رشت)*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت بازرگانی، دانشکده مدیریت، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رشت.

۱۵. موحدی، ر.، یعقوبی، ا.، خداوردیان، م. و زارعی، ش. (۱۳۸۹). بررسی روحیه کارآفرینی دانشجویان کشاورزی و شیوه‌های بهبود آموزش کارآفرینی. *پژوهش‌های ترویج و آموزش کشاورزی*، ۳(۳)، ۶۵-۸۱.

۱۶. نجفی، ب. (۱۳۸۸). *جایگاه و نقش تعاونی‌های روستایی و کشاورزی در بازار رسانی و بازار یابی (اصلاح سیستم)*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شیراز.

۱۷. هزار جریبی، ج. و ابراهیمی، م. (۱۳۸۹). بررسی و مقایسه رابطه بین ویژگی‌های کارآفرینی شاغلین سازمانی (زن و مرد) و رضایت شغلی، *جامعه‌شناسی کاربردی*، ۲۰(۴)، ۱-۱۸.

18. Ang, S. H., & Hong, D. G. (2000). Entrepreneurial spirit among east Asian Chinese. *Thunderbird International Business Review*, 42(3), 285-309.

19. Bartlett, J.E., Kotrlik, J.W., & Higgins, C.C. (2001). Organizational research: Determining appropriate sample size in survey research. *Information, Technology, Learning and Performance Journal*, 19(1), 43-50.

20. Bosma, N., & Schutjens, V. (2011). Understanding regional variation in entrepreneurial activity and entrepreneurial attitude in Europe. *The Annals of Regional Science*, 47(3), 711-742.
21. García-Villaverde, P. M., Ruiz-Ortega, M. J., & Ignacio Canales, J. (2013). Entrepreneurial orientation and the threat of imitation: The influence of upstream and downstream capabilities. *European Management Journal*, 31(3), 263-277.
22. Gebhardt, C., & Pohlmann, M. C. (2013). Managing the organization 2.0: Entrepreneurial spirit and general management competences as early indicators for cluster success and sustainable regional development: Findings from the German Entrepreneurial Regions Programme. *The Journal of High Technology Management Research*, 24(2), 153-160.
23. Karimi, S., Biemans, H. J., Lans, T., Chizari, M., Mulder, M., & Mahdei, K. N. (2013). Understanding role models and gender influences on entrepreneurial intentions among college students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 93, 204-214.
24. Laspita, S., Breugst, N., Hebllich, S., & Patzelt, H. (2012). Intergenerational transmission of entrepreneurial intentions. *Journal of Business Venturing*, 27(4), 414-435.
25. Padilla-Meléndez, A., Fernández-Gámez, M. A., & Molina-Gómez, J. (2014). Feeling the risks: Effects of the development of emotional competences with outdoor training on the entrepreneurial intent of university students. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 1-24.

26. Shane, S.A., & Venkataraman, S. (2000). *The promise of entrepreneurship as a field of research*. Academy of Management.
27. Shiri, N., Alibaygi, A., & Faghiri, M. (2013). Factors affecting entrepreneurial motivation of agricultural students at Razi University. *International Journal of Agricultural Management and Development*, 3(3), 175-180.
28. Weismeier-Sammer, D. (2011). Entrepreneurial behavior in family firms: A replication study. *Journal of Family Business Strategy*, 2(3), 128-138.

An Analysis of Rural Cooperatives Manager's Entrepreneurial Spirit in Guilan Province

*E. Nasirifard*¹, *M. S. Allahyari*^{2*}, *Z. Daghighi Masouleh*³

Received: 05/07/2014

Accepted: 06/12/2014

Abstract

The main purpose of this study was to analyze the entrepreneurial spirit of the cooperative managers of Guilan province. This research was designed as a descriptive study. Statistic population contained all managers and board members of 170 rural cooperatives in Guilan province (N=1020). The samples was determined according to the Table developed by Bartlett *et al.* (2001) which included 173 members that were selected by using multi-stage cluster sampling method. A self-made questionnaire was used. The validity of the questionnaire was confirmed by a panel of experts and the reliability was approved by calculating the Cronbach's alpha which has been 0.75. Descriptive statistics (mean score, standard deviation and frequency counts) and inferential statistics (Analysis of Variance (ANOVA), t-test and correlation coefficient) were used for analyzing data according to objectives by using SPSS software. Based on the research results, 53 percent of respondents had good and excellent entrepreneurial spirit. The result of F-test and t-test indicated personal characteristics such as gender, tendency to attend training courses, work experience and managing experience had a significant effect on entrepreneurial spirit.

Keywords: Entrepreneurship, Rural Cooperative, Entrepreneurship Sprit, Guilan Province

1. Former Master Student, Department of Agricultural Management, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran

2. Associate Professor, Department of Agricultural Management, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran

*Corresponding Author

E-mail:allahyari@iaurasht.ac.ir

3. A Member of Young Researchers and Elite Club, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran